

ПЫТАННІ
да экзамена па курсу “Стараславянская мова”
для студэнтаў 1 курса завочнага факультэта

Студэнту для выканання кантрольнай работы неабходна ведаць наступныя тэарэтычныя пытанні:

1. Стараславянская мова як навуковая дысцыпліна, яе прадмет і задачы. Сувязь курса з іншымі дысцыплінамі.
2. Узнікненне і развіццё стараславянскай пісьменнасці. Дзейнасць Кірылы (826-869) і Мефодзія (820-885) і іх вучняў.
3. Пытанне аб дыялектнай аснове стараславянскай мовы.
4. Славянскія азбукі, пытанне іх паходжання.
5. Гісторыя вывучэння стараславянскай мовы.
6. Помнікі стараславянскай мовы і характар іх зместу.
7. Сістэма галосных гукаў стараславянскай мовы.
8. Сістэма зычных гукаў стараславянскай мовы.
9. Фанетычная структура склада.
10. Рэдукаваныя, іх пазіцыі. Вынікі падзення слабых рэдукаваных.
11. Галосныя ў пачатку слова. Развіццё пратэтычных зычных.
12. Змены колькасных адрозненняў у якасныя. Узнікненне агульнаславянскіх галосных.
13. Лёс агульнаеўрапейскіх дыфтонгаў і дыфтангічных спалучэнняў.
14. Гукавыя працэсы, звязаныя з тэндэнцыяй да адкрытасці складоў. Змены дыфтонгаў і дыфтангічных спалучэнняў.
15. Лёс агульнаславянскіх спалучэнняў “галосны – плаўны зычны” ў розных групах славянскіх моў.
16. Лёс спалучэнняў **ор, ол** у пачатку слова ў розных групах славянскіх моў.
17. Лёс спалучэнняў рэдукаваных з плаўнымі паміж зычнымі.
18. Спрашчэнне груп зычных.
19. Палаталізацыя заднеязычных.
20. Змена груп зычных перад галоснымі пярэдняга раду.
21. Спалучэнні зычных перад наступным.
22. Змены груп зычных
23. Чаргаванні галосных гукаў. Ступені чаргаванняў.
24. Часціны мовы, характарыстыка.
25. Назоўнік, катэгорыі роду, ліку, склону.
26. Тыпы скланення назоўнікаў.
27. Узаемадзеянне розных тыпаў скланення.
28. Словаўтварэнне назоўнікаў.
29. Займеннікі стараславянскай мовы. Агульная характарыстыка.
30. Скланенне асабовых займеннікаў.
31. Скланенне неасабовых займеннікаў, якія адрозніваюць род і лік.
32. Скланенне неасабовых займеннікаў, што не адрозніваюць род і лік.
33. Прыметнік, яго разрады і словаўтварэнне.

34. Кароткія і поўныя формы прыметнікаў (Іменныя і займенныя формы).
35. Скланенне кароткіх прыметнікаў.
36. Скланенне поўных прыметнікаў.
37. Ступені параўнання прыметнікаў.
38. Лічэбнік, яго разрады. Утварэнне складаных і састаўных лічэбнікаў.
39. Скланенне колькасных лічэбнікаў.
40. Дзеяслоў, яго граматычныя катэгорыі.
41. Спражэнне тэматычных і нетэматычных дзеясловаў. Цяперашні час.
42. Формы прошлага часу дзеясловаў.
43. Будучы час дзеясловаў.
44. Умоўны лад дзеясловаў.
45. Загадны лад дзеясловаў.
46. Неспрагаемыя формы дзеяслова. Інфінітыў, супін.
47. Дзеепрыметнікі незалежнага стану цяперашняга часу. Утварэнне і скланенне.
48. Дзеепрыметнікі незалежнага стану прошлага часу. Іх утварэнне і скланенне.
49. Дзеепрыметнікі залежнага стану цяперашняга часу. Іх утварэнне і скланенне.
50. Дзеепрыметнікі залежнага стану прошлага часу. Іх утварэнне і скланенне.
51. Асаблівасці сінтаксісу стараславянскай мовы.
52. Асаблівасці лексікі стараславянскай мовы.

Студэнт павінен умець выконваць наступныя практычныя заданні:

1. Ведаць назвы літар, іх абазначэнне.
2. Умець вызначыць пазіцыі рэдукаваных.
3. Умець вызначыць укавыя працэсы, звязаныя з тэндэнцыяй да адкрытасці складоў. Змены дыфтонгаў і дыфтангічных спалучэнняў.
4. Умець вызначыць працэсы, звязаныя з палаталізацыямі.
5. Умець вызначыць лёс агульнаславянскіх спалучэнняў “галосны – плаўны зычны” ў розных групам славянскіх моў.
6. Даць характарыстыку стараславянскага назоўніка.
7. Даць характарыстыку стараславянскага дзеяслова.

Прыкладныя заданні:

1. Даць характарыстыку кірыліцы.
2. Ахарактарызаваць галосныя гукі стараславянскай мовы.

3. Визначиць паходжанне галосных гукаў у наступных словах: кричати, кѣн#зь, ж#ти, братъ.
4. Устаноўце індаеўрапейскія формы ад слоў: полк, сушыць, чалавек, сон.
5. Растлумачыць паходжанне мяккіх зычных у словах: овьца, мошти, дружити, звѣзда.
6. Узнаўце стараславянскія формы молодѣжь, область, золотой, слава, горло.
7. Визначыць пазіцыі рэдукаваных у наступных словах: тѣтънѣ, кѣгда, събрати
8. Визначыць фанетычныя з'явы, якія адбыліся ў наступных словах: мошти, даси, мести.
9. Ахарактарызаваць назоўнік як часціну мовы.
10. Ахарактарызаваць дзеяслоў як часціну мовы.